

Derewel nakə Pol a watsatay naha a Filipi hay aye Məfələkwe

Pol a pa məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a gəma i Filipi na, ahəl i mahəhele ηgay masulo eye. Məhay gər niye na, makurre i məhay gər nakə Pol a pa ka dala i Erop aye.

Derewel i Pol faya ma diye ha ndo i Filipi hay tə Pol, məndze tay a ye lele. A say a Pol masəkah ha, mâ ge gədaη eye lele. Ane tuk na, neηgeye ma daηgay. Faya ma siye dəretsətseh hərwi nakə kə gatay a gər a Filipi hay bay aye. A tsikatay mawude bo ηgay nakə a wuda tay ha aye.

A tsikatay sa na, wu nakə faya ma dzəmiye na aye. Hərwi ndo siye hay faya ta diye ha Kəriste ta tsəved nakə ηgwalak eye bay aye. A satay masəpete tay ha (1.15-17; 2.21, 18). Pol faya ma dzaliye məsləre ndo neheye tə gawa ka bo məsler aye a Filipi hərwi tâ ye, tâ vəlatay gədaη ada mətsəne labara tay (2.19-30).

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Filipi ta slər wu kəriye a Pol (4.10-20).

Pol a tsikatay a Filipi hay ka sifa ta məməte i Yesu (2.6-11). Pol a gər ha wu nakə haβe ma hutiyə (3.3-10). Pol a təma məse dəretsətseh hərwi məpay bəzay a Yesu Kəriste. Neηgeye ma daηgay, ada maləva bo eye hərwi məvəle ha sifa ηgay. Pol a tsikatay a Filipi hay tâ pay bəzay a mede ηgay (3.17; 4.9).

Pol a vɛlatay gɛdan a Filipi hay t̃a ndza huya ma m̃ngwese.

¹ Maa watsa naha d̃erewel nakay na, neŋ Pol ta Timote, ñmay ndo i m̃sler i Yesu K̃ariste hay. Ñmaa tsikatay naha me a bagwar hay, a ndo madz̃ane kurom hay ada a ndo m̃ape m̃adzal g̃ar hay tebiye hay ka Yesu K̃ariste ma Filipi.

² Mb̃alom B̃aba kway ta B̃ay Maduweŋ kway Yesu K̃ariste t̃a pa fakuma ŋgama ada t̃a ṽelakum zay.

Pol a gaway naha sis̃e a Mb̃alom

³ Kwa k̃aday na dzalawa fakuma na, na gaway naha sis̃e a Mb̃alom. Na gaway naha sis̃e pat pat h̃arwi kurom.

⁴ Ah̃el niye na d̃uwulaway me pat pat h̃arwi kurom na, d̃arev ga m̃ngwasa eye haladzay.

⁵ Na gaway naha sis̃e a Mb̃alom na, h̃arwi ka dzapakwa ñete ka m̃ade ha Labara Ŋgwalak eye. Ka dazlumay madz̃ane ga na, pat niye kurre ka t̃arum ndo m̃ape m̃adzal g̃ar hay ka Yesu hus añeke aye.

⁶ Maa dazlay m̃age m̃sler lele eye m̃a d̃arev kurom hay na, Mb̃alom. Na s̃ar ta ded̃ek, neŋgeye na, ma g̃ariye ha ka manawa eye bay. Ma nd̃aviye ha m̃sler eye niye na, a pat nak̃e Yesu K̃ariste ma maweye aye.

⁷ Wu nak̃e na dzala andza niye h̃arwi kurom aye na, lele. H̃arwi ka yumeŋ a g̃ar haladzay. Sa na, h̃arwi ñakurom tebiye tage neŋ Mb̃alom k̃a gakway ŋgwalak h̃arwi ada k̃a dz̃anum ga, kwa añeke neŋ ma dañgay. Ada ah̃el nak̃e na tsikawa labara i Yesu K̃ariste kame i ndo m̃age sariya hay ada na

dawatay ha labara nakay na, Labara Ngwalak eye dedek.

⁸ Mbəlom a sər na tsik na, na wudə kurom tə dərev nəte. Na raw me bay, na tsik na, dedek. Mawudə bo aye niye na wudə kurom haladzay eye a yaw na, mənḡay? A yaw na, ka təv i Yesu Kəriste.

⁹ Na dūwulaway naha me a Mbəlom hərwi kurom na, hərwi ada mawudə bo i Mbəlom nakə ka wudum bo mə walaḡ kurom aye, mâ səkah kame kame. Andza niye ka sərume ye dedek i Mbəlom, ada ka sərume ye ha ka bo bəra wu lele eye hay ta lele bay eye hay,

¹⁰ hərwi ada ka slumeye faya məzle wu neheye ḡwalak eye hay. Andza niye pat nakə Kəriste ma maweye na, ka ndzumeye tsədaḡḡa, mənese fakuma bay.

¹¹ Nəkurom na, ka tərume ye ndo məge wu neheye ḡwalak eye ta ḡdaḡ i Yesu Kəriste. Ka gum andza niye na, ndo hay ta zambadəye a Mbəlom ada ta dəslyay ha ḡər.

Yesu na, a ze wu hay tebiye

¹² Malamar ga hay, a seḡ na, sərūm ha lele wu neheye tə ndzeḡ a ḡər kanaḡ aye na, dūh ta dzəna mədə ha Labara Ngwalak eye.

¹³ Hərwi niye sidzew neheye tebiye faya ta tsəpiye gay i bəy bagwar eye ta siye i ndo hay tebiye tə sər hay neḡ ma daḡgay na, hərwi nakə faya na giye məsler i Yesu Kəriste aye.

¹⁴ Sa na, məḡəse nakə tə ḡəs ga a daḡgay aye na, ka səkahatay ha mədzal ḡər ka Bəy Maduweḡ kway. Madzədzere kwa tsekweḡ andaya mə dərev tay sa

bay. Faya ta diye ha bazlam i Mbəlom a ndo hay kame kame duh.

¹⁵ Ane tuk na, siye hay mə walaŋ tay faya ta diye ha bazlam i Kəriste na, hərwi faya ta giye fagaya sələk. A satay maze ga ha. Ndo mekeleŋ eye hay na, tə da ha bazlam i Kəriste na, tə dərev nəte.

¹⁶ Nəteye tə ge andza niye na, hərwi ta wuda ga. Tə sər ha maa sləra ga ahaya kanaŋ na, Mbəlom. A sləra ga ahaya na, hərwi ada nâ tsikatay, nâ datay ha Labara Ņgwalak eye i Yesu na, Labara űgwalak eye dedek.

¹⁷ Siye i ndo niye hay na, faya ta diye ha bazlam i Yesu Kəriste a ndo hay dərma. Ayaw dedek űgway, ane tuk na, tə ge andza niye na, a satay maze ga, tə tsikawa tə dərev nəte eye dedek bay. A satay masəkeheŋ ha dəretsətseh kanaŋ ma daŋgay.

¹⁸ Ane tuk na, niye na, ma ndeleŋeye daw? Ma ndeleŋeye bay. Kwa tadə tə tsik na, tə dərev nəte eye bay, kwa tə tsik na, tə dərev lele eye sadzək, na sər tə da ha na, bazlam i Kəriste. Neŋ na, dərev ga ma űgwasiye. Ayaw, ta dedek na űgwasiye huya kame kame andza nakay.

¹⁹ Hərwi na sər ha na, wu neheye ta dzəniye ga mətəme ga ha hərwi faya ka duwulumeye me hərwi ga ada Məsəfəre i Yesu Kəriste ma dzəniye ga.

²⁰ Wu nakə na wuda haladzay aye ada na pa faya mədzal gər aye, faya na həbiye na, horoy ma ta geŋeye dada bay. Dərev ga ta gədaŋ eye lele. Ada a seŋ na, kwa anəke, kwa kəday ndo hay tâ dəslay gər a Yesu Kəriste hərwi ga. Kwa tadə neŋ andaya tə dərə, kwa tadə na mət na, tâ dəslay gər andza niye.

²¹ Hərwi tadə neŋ tə dəre mba na, na zambadəye a Yesu Kəriste. Tadə kwa na mət bəbay na, na hutiyə magogoy ga.

²² Ane tuk na, tadə kə ge andza niye, neŋ andaya tə dəre mba na, na giye məsler nakə ma dzəniye ndo hay aye. Mə walaŋ i bazlam neheye sulo aye na, a geŋ gərəŋ gərəŋ. Na zliye mə walaŋ eye wuray na, na sər bay.

²³ Wu neheye sulo aye na, ta ŋgəneŋ ha mədzal gər. A seŋ ha bə na, nâ gər ha məndzibəra nakay. Na diye mata ndze tə Kəriste mə mbəlom. Andza niye ka neŋ na, ŋgwalak eye haladzay. A ze ha məndze nakə ka məndzibəra aye.

²⁴ Ane tuk na, məndze ga nakə na ndziye tə dəre aye na, ma giye ŋgama haladzay hərwi mədzəne kurom.

²⁵ Ada na zəba faya na, ŋgwalak eye na, andza niye dūh. Hərwi na sər ta dedək na ndziye ka məndzibəra mba. Ka ta ndzakweye ka təv manəte eye tage nəkurom. Ka ndzakweye ka təv manəte eye na, na dzəniye kurom ka mede kame kame ka tsəved i Mbəlom, hərwi ada dərev kurom mâ ge laŋlaŋ ka tsəved i Mbəlom.

²⁶ Andza niye, ta gər ga ha abəra ma daŋgay, na ye naha ka təv kurom na, ka zambadəumeye a Yesu Kəriste hərwi ga.

Məge dəretsətseh hərwi Yesu

²⁷ Ŋgwalak eye na, mede kurom mâ ge lele hərwi ada ndo hay tâ zəba fakuma, faya ka pumeye bəzay na, a bazlam i Kəriste dedək. Ayaw! A seŋ kwa tadə na ye naha ka təv kurom kəgəbay kwa na ye naha bay na, nâ tsəne nəkurom mandza eye na,

bazlam kurom n̄ate. Ada sa na, faya ka gume ye ḡedaŋ t̄ə d̄ərev kurom n̄ate andza ndo m̄əge v̄əram hay h̄ərwi ada Labara Ngwalak eye i Yesu m̄a ye kame kame.

²⁸ K̄a dz̄ədzarumatay a ndo m̄əne d̄əre kurom bay tebiye. Tad̄ə ka dz̄ədzarumatay bay na, ta s̄əriye ha lele n̄ateye kame i Mb̄əlom na, ta dze. Ane tuk na, n̄əkurom na, Mb̄əlom k̄ə mb̄əl kurom ha. Mata b̄əzatay ha niye na, Mb̄əlom.

²⁹ H̄ərwi Mb̄əlom a gakum ŋgwalak na, ada k̄a dzalum ha ka K̄əriste d̄ekd̄ek tsa bay. A gakum ŋgwalak na, h̄ərwi ada k̄a gum d̄ərets̄ətseh h̄ərwi ŋgay d̄ərmak.

³⁰ N̄əkurom ka ŋgatumay a v̄əram nak̄ə na ge ah̄əl niye aye. An̄əke na, faya ka ts̄ənumeye neŋ faya na giye andza niye huya. Aya! N̄əkurom d̄ərmak ka gume ye v̄əram nak̄ə neŋ faya na giye.

2

T̄ərum na, andza Yesu

¹ N̄əkurom ka s̄ərum ha n̄əkurom madzapa eye n̄ate t̄ə Yesu K̄əriste. Andza niye neŋgeye ma v̄əlakumeye ḡedaŋ ka d̄ərev kurom hay. Mawud̄ə bo ŋgay nak̄ə a wud̄a kurom aye na, ma makumeye naha d̄ərev segey. S̄ərum ha n̄əkurom madzapa eye n̄ate ta M̄əs̄əf̄əre Ts̄ədaŋŋa eye. Ada ka wud̄um bo m̄ə walaŋ kurom n̄ate n̄ate b̄ədaŋ? Ndo hay t̄ə gakum m̄ə bo, na gwad̄ ba?

² K̄ə ge andza niye na, wud̄um bo m̄ə walaŋ kurom n̄ate n̄ate. M̄ədzal ḡər kurom m̄a ge n̄ate. M̄əndze kurom m̄a ge n̄ate, ada bazlam kurom m̄a ge n̄ate m̄a ye ka bo ayaw ayaw. Tad̄ə ka gum

andza niye na, dārev ga ma ŋgwasiye, ma deyeŋeye a gār kurah kurah.

³ Kâ dzalum ka bo kurom dekddek tsa bay. Kâ dāslumay ha gār a bo bay. Duh na, hānum ha gār kurom. Zābum ka siye i ndo hay na, ndo neheye lele ta ze kurom aye.

⁴ Kwa way mâ gay ŋgwalak a ndo hay. Kâ pālumay wu lele eye a gār kurom dekddek tsa bay. Ka gum wu neheye tebiye andza nakay na, dārev ga ma rahiye tē māŋgwese.

⁵ Dārev kurom mâ tēra na, andza i Yesu Kāriste.

⁶ Kwa Yesu nāteye nāte ta Mbālom bābay na,
kē lēva ha gār ŋgay ta Mbālom bay.

⁷ Duh na, kē gār ha tēv māndze nakē lele eye,
ka tēra ndo i māsler.

Tē wa na andza ndo zezeŋ nakē tē wa na aye dārmak.

Ahəl nakē a tēra ndo zezeŋ aye na,

⁸ a hēna ha gār ŋgay.

A gāsay me a Mbālom hus ka māmāte sa!

Māmāte ŋgay niye a mēt aye na,
ta dar na ka mayako mazlāmbadā eye.

⁹ Hārwi niye, Mbālom a pa na ka gār i wu hay tebiye.

Kē pa faya mēzele nakē a dā zlām a ze mēzele i wu hay tebiye aye.

¹⁰ A ge andza niye na, hārwi ada wu hay tebiye kwa mē mbālom, kwa kanaŋ ka māndzibēra, kwa ma bēd ta tsāne mēzele i Yesu na, nāteye tebiye tā yaw tā dākway gurmets.

¹¹ Kwa way ma tsikiye tē bazlam ŋgay Yesu Kāriste na,

Bəy Maduweŋ ka gər i wu hay tebiye.
Andza niye ta zambadəye a Bəba ŋgay Mbəlom
dərmak.

*Mede i ndo məpe mədzal gər hay a Yesu ka
məndzibəra*

¹² Nəkurom dşam ga neheye na wudə kurom
haladzay aye, Yesu Kəriste a gəsay me a Mbəlom
kəkay na, nəkurom ka sərüm ha lele. Andza
niye, nəkurom dərmak gəsüməy me a Mbəlom.
Ahəl niye neŋ ka təv kurom na, ka rəhawuməy
ha gər. Kwa anəke neŋ andaya ka təv kurom sa
bay bəbay na, səkahum ha marəhay ha gər kame
kame. Andza məgwede na, mətəme nakə Mbəlom
a təma kurom ha aye na, gum məsler eye tə həlay
kurom eye dərmak. Ka guməye na, tə mədzədzere
i Mbəlom.

¹³ Hərwi Mbəlom faya ma giye məsler mə dərev
kurom hərwi ada kâ wudum wu neheye a yay a gər
aye ada ma vəlakuməye gədaŋ hərwi ada kâ gum
wu neheye a yay a gər aye dərmak.

¹⁴ Ma məsler kurom nakə ka guməye tebiye na,
kâ sum me bay, kâ tərüm a bo bay,

¹⁵ hərwi ada ka ndzuməye tsədəŋŋa mənese
fakuma bay, ada ka tərüməye wawa i Mbəlom
neheye ta giye mənese bay aye. Nəkurom mandza
eye na, mə walaŋ i ndo neheye faya ta səpatiye
ndo hay aye. Tə pay bəzay i tay na, a tsəved nakə
lelebay aye. Nəkurom ka ndzuməye mə walaŋ
tay na, andza wurzla neheye ta dəv dzaydzay ka
məgərmbəlom aye.

¹⁶ Ada sa na, ka tsikumateye bazlam nakə ma
vəliye məsəfəre a ndo hay aye. Tadə ka gum andza
niye na, pat nakə Yesu Kəriste ma mawəye na,

na ta zlapıye haladzay kame ıgay h rwi kurom. Na ta zlapıye h rwi kurom na, h rwi na ta s riye ha m sler nak  na ge mawura bo eye na, ka t ra k riye bay.

¹⁷ M dzal g r kurom nak  ka dzalum ha ka Mb lom aye na, a t ra wu nak  ka k d wumay a Mb lom k riye aye. Ag la ta k diye ga na, ma t riye mamb de ha bambaz andza wu k riye niye ka k d wumay a Mb lom aye d rmak. K  ge andza niye na, ma deyeneye a g r haladzay, na ıgwasiye tage n kurom tebiye.

¹⁸ N kurom d rmak na, m  yakum a g r, ıgwasakwa ka bo tage neı.

Pol a sl r Timote ta Epafrodit

¹⁹ Tad  k  say a B y Maduweı kway Yesu na, na s r ha mazlambar na sl rakum naha Timote, h rwi ada k  maw ka t v ga na, n kurom mandza eye k kay na, ma d neye ha, ada ma meneye ha d rev andza nak  ma diye naha ma makumeye naha d rev aye d rmak.

²⁰ Kanaı na, ndo andaya m dzal g r may n te andza neıgeye na, andaya bay, say neıgeye n te ıgweı. Ta dedek neıgeye na, a say madz ne kurom.

²¹ Ndo siye hay tebiye t  dzala na, ka bo tay dekdek tsa b na, t  dzala ka m sler i Yesu K riste bay.

²² Ka s rum ha Timote na, ka b z ha neıgeye da k  sla. Neı t  neıgeye, n may salamay n maa d wa ha Labara ıgwalak eye. Faya ma dz niye ga ka m ge m sler andza wawa nak  faya ma dz niye b ba ıgay aye.

²³ Andza niye a seŋ na slərakumeye naha. Ane tuk na, na həbiye ta ŋgəneŋ ha sariya ga təday.

²⁴ Neŋ dərmak, na sər ha ta dedek Bəy Maduweŋ ma vəleŋeye tsəved hərwi mede naha ka təv kurom.

²⁵ Nəkurom ka sərur ha malamar kway Epafrodit, ndo məsləre kurom nakə ka slərumeye hərwi ada m̄ dzəna ga tə wu neheye andaya fagaya bay aye na, neŋ tə neŋgeye nəmaa ge məsler salamay. Nəmaa ge məsler ta gədaŋ tə neŋgeye salamay hərwi bazlam i Mbəlom. Na dzala anəke na, ŋgama m̄ ma naha ka təv kurom.

²⁶ Kə gay wadəŋ wadəŋ haladzay hərwi a tsəne tə gwad ka tsənum neŋgeye kə dəd a dəvats. Hərwi niye hawa kurom eye a gay haladzay, a say mede naha mən̄gatakum.

²⁷ Andza nakə ka tsənum aye na, dedek kə dəd a dəvats, ka bərazl. Ane tuk na, a gay mə bo a Mbəlom. Mbəlom kə mbəl ha. Maa gay mə bo a Mbəlom na, neŋ dərmak. Mbəlom a mbəl ha na, andza a mbəl ha na, neŋ, hərwi ada dəretsətseh mekeleŋ eye m̄ yaw fagaya bay.

²⁸ Hərwi niye, a seŋ m̄ ma naha ta bəse ka təv kurom, hərwi ada ahəl nakə ka ŋgatumay na, ka ŋgwasumeye, ada neŋ n̄ dzala wuray sa bay.

²⁹ Ayaw! Ki ye naha na, təmum na lele. Təmum na tə mən̄gwese, hərwi neŋgeye na, malamar kurom ka tsəved i Bəy Maduweŋ. Slala i ndo andza nakay na, dəslumay ha gər.

³⁰ Na tsik andza niye na, hərwi neŋgeye na, a zəkaw tsekweŋ ma mətiye hərwi məsler i Kəriste. Neŋgeye a zla na, təv mändze kurom. Kə sər mədze ha məsəfəre ŋgay hərwi ada m̄ dzəna ga andza

nakə tadə nəkurom kanan̄ na, ka dzənumeye ga aye.

3

Matəre tsədan̄na kame i Mbəlom na, kəkay?

¹ Malamar ga hay wu nakə na ndəvakumeye naha mətsike aye na, anan̄: N̄gwasum hərwi nəkurom na, ndo i Bəy Maduweŋ hay. Na diye gər məwatsakum naha wu nakə ɓa na watsakum naha tsiy aye bay. Na masakumeye naha məwetse sa, ma dzəniye kurom hərwi ada wuray mâ gakum bay.

² Gum metsehe kame i ndo neheye faya ta giye məsler n̄gwalak eye bay aye. Nəteye faya ta kwasatay ha gər a ndo hay ta məgwede dəsüm bo.

³ Ta dedek madəsa bo eye na, nəkway bəna, nəteye bay. Maa təra ndo i Mbəlom hay na, nəkway. Nəkway sa na, ka dūwulakway naha me a Mbəlom ta gədan̄ i Məsəfəre Tsədan̄na eye, ada ka zambadawakway a Yesu Kəriste. Nəkway na, ka pakway zləm a wu nakə ndo zezeŋ ma giye bay.

⁴ Tadə kə ge wu i ndo zezeŋ faya ma giye lele na, haɓe neŋ dərma na piye faya zləm. Tadə ndoweye kə gwaday a gər n̄gay lele məpay zləm a wu i ndo zezeŋ nakə ma giye na, neŋ na sər ha, i ga nakə na tsikiye na, ma ziye i n̄gay.

⁵ Hərwi neŋ na, ndo i Yahuda dēdən̄ eye. Mawa ga na, Yahuda hay. Sa na, neŋ wawa i Israyel hay, ada tə wa ga ma gwala i Bendzameŋ. Ahəl nakə tə wa ga, na həna məhəne tasəla matsamahkar eye na, tə dəs bo ga. Tadə ta tsətsahiye faɓaya ka gər i bazlam i Yahuda hay mapala eye na, neŋ mə walaŋ i Farisa hay.

⁶ Neŋ na, na pay bəzay a kule i Yahuda hay lele. Na təkay dəre tə tsəbtsəb eye hus ka məgatay dəretsətseh a məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste. Tađə bazlam i Yahuda hay mapala eye m̄a təra ha ndo lele kame i Mbəlom na, na sliye faya hađe məgwadəkum neŋ na, mənese andaya kwa tsekweŋ fagaya bay.

⁷ Wu niye hay na zəbawa faya ahəl niye na, andza magogoy ga. Ane tuk na, na sər ha wu niye ŋgama andaya mə đəma bay hərwi ada n̄a huta mədzepe tə Yesu Kəriste đuh.

⁸ Ayaw! Na mbəđay dəba a wu niye hay tebiye na, hərwi na sər ha Yesu Kəriste na, Bəy Maduweŋ ga. Niye na, a ze wu hay tebiye. Na mbəđay dəba a wu hay tebiye na, hərwi Yesu Kəriste. Na zəba ka wu niye hay na, andza mandzak hərwi ada nəmā dzapa tə Yesu Kəriste

⁹ ada n̄a ndza mə həlay ŋgay. Na gwadiye neŋ lele kame i Mbəlom hərwi nakə na rəhay ha gər a bazlam i Yahuda hay mapala eye na, đad̄a na tsikiye bay. Wu nakə a təra ga ha lele kame i Mbəlom aye na, nakə na pa mədzal gər ka Yesu Kəriste aye. Maa təra ga ha ndo lele eye na, Mbəlom hərwi na dzala ha ka neŋgeye.

¹⁰ Wu nakə a yeŋ a gər haladzay aye na, nəte ŋgweŋ tsa. A seŋ na, məsəre Yesu ta gədaŋ ŋgay nakə a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye. A seŋ sa na, məse dəretsətseh andza neŋgeye nakə a sa dəretsətseh aye, na mətiye andza neŋgeye nakə a mət aye dərma.

¹¹ Andza niye hərwi ada tađə kəkay kəkay bəbay na, Mbəlom ma ta mbəla ga ahaya abəra ma mədahaŋ.

Mahway hərwi məhute wu nakə kame aye

¹² Kwa wu neheye na tsik tebiye aye na, na gwadiye na huta tsiy na, na tsikiye bay. Ada mægweđe neñ lele na sla tsiy na, na tsikiye bay. Duh na, na giye gədañ mede kame kame hərwi ada nâ huta tay ha wu niye hay a həlay ga. Na giye andza niye na, hərwi Yesu Kəriste kə zla ga a hud i həlay ŋgay. Na təra ndo ŋgay.

¹³ Ayaw malamar ga hay, wu niye hay na tsik aye ta təra i ga tsiy na, na tsikiye zuk bay. Ane tuk na, wu nakə na giye na, nəte ŋgweñ tsa. Na gər ha wu neheye ma dəba ga aye tebiye. Duh na giye gədañ na, mede kame kame hərwi ada nâ huta wu nakə kame aye.

¹⁴ Andza niye neñ faya na hwiye ndirndir ka məndisle ka kokway nakə na ndisliye a dəma aye. Na hwiye na, mata hute magogoy ga nakə Mbəlom a zelen faya ma ta vələñ aye. Magogoy aye niye ma ta vələñ aye na, mede mata ndze tage neñgeye hərwi Yesu Kəriste.

¹⁵ Nəkway neheye masəra eye hay ka tsəved i Mbəlom aye na, mədzał gər kway mâ ge na, andza niye. Tađə ndoweye kə dzala wu mekeleñ eye wal na, Mbəlom ma bəzakumeye ha parakka.

¹⁶ Wu nakə bagwar eye ka gakweye na, zəñgalakwa tsəved nakə ka zəñgalakwa hus anəke aye. Kâ gərakwa ha bay.

¹⁷ Nəkurom malamar ga hay, nəkurom tebiye zəñgalum na, təv sik ga. Zəbum ka mede i ndo neheye mede tay lele andza mede may nakə nəmaa đakum ha aye.

¹⁸ Hərwi ndo siye hay haladzay mede tay faya ma bəziye ha, nəteye na, faya ta neye dəre a Kəriste

nakə a mət ka mayako mazləlmbada eye. Wu neheye na, 6a na tsikakum madzəga haladzay. Na masakumeye ha mətsikakum sa. Faya na tsikakumeye naha anəke na, tə mətuwe eye.

¹⁹ Pat nakə məndzibəra ma ndəviye na, Mbəlom ma dziye tay ha. Mbəlom ma dziye tay ha, hərwi ta wuda məpay bəzay a Mbəlom təbey. Tə pay bəzay i tay na, a wu neheye mevel tay a wuda aye. Faya ta giye wu nakə a ge horoy aye, bo tay aye na, a ye tay a gər haladzay. Tə dzala na, ka wu i məndzibəra dekdek tsa.

²⁰ Nəkway na, ka pəlakweye məge wu niye hay təbey. Nəkway gay kway na, mə mbəlom. Nəkway faya ka həbakweye ndo mətəme ha ndo, Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste nakə ma mbəzlaweye mə mbəlom mata dzəgər tage nəkway aye.

²¹ Ki yaw na, ma mbədakweye ha bo kway nakay bəle eye hərwi ada bo kway m̄a təra gədaŋ eye andza bo ŋgay. Ma giye wu nakay ta gədaŋ nakə ma giye ha məsler hərwi məpe tay ha wu hay tebiye a huvo ŋgay.

4

Mətsikatay me a zləm a ndo hay

¹ Kə ge andza niye na, malamar ga hay, ndzum ta gədaŋ eye bəŋbəŋ lele mə həlay i Bəy Maduweŋ kway. Nəkurom na, ka yumeŋ a gər haladzay. Hawa kurom a geŋ, a seŋ mənɣatakum. Dərev ga faya ma ŋgwasiye haladzay tə nəkurom. Nəkurom ka tərūm na, magogoy i məsler ga nakə na ge aye.

² A nəkurom Evodi ta Siŋtis neŋ faya na gwadəkumeye amboh, ndzum na, ayaw ayaw,

bazlam kurom mâ ge năte, hărwi năkurom mandza eye na, mă hălaj i Bəy Maduweŋ kway.

³ A năkar dzam ga nakə faya ka gameye măsler i Mbəlom năte aye. Neŋ faya na gwadakeye naha dərma, dzəna tay ha ŋgwas niye hay, tâ ndza ayaw ayaw mă walaŋ tay. Hărwi neŋ tage năteye na, nămaa ge vəram haladzay hărwi ada Labara Ŋgwalak eye mâ ye kame kame, ndo hay tâ tsəne. Măsler niye nămaa ge aye na, nămay tebiye tage ŋgwas niye hay tage Kələneŋ ada ta ndo siye hay, nămaa ge ka bo măsler dziye. Năteye tebiye tay aye, Mbəlom kə watsa məzele tay a dərəwel ŋgay nakə a watsa a dəma məzele i ndo neheye ta huta sifa aye.

⁴ Ŋgwasum pat pat hărwi năkurom mandza eye na, mă hălaj i Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste. Neŋ faya na gwadakumeye sa: Ŋgwasum.

⁵ Ndo i mändzibəra hay tebiye ta zəba ka mede kurom na, faya ka təmun ndo hay lele ada faya ka gumateye ŋgwalak. Sərum ha na, mazlambar Bəy Maduweŋ kway kə ndzew. Mâ mətsakum gər bay.

⁶ Wuray kwa tsekweŋ mâ dzəma kurom bay tebiye. Duh na, tsətsahum wu nakə a sakum ada andaya fakuma bay aye ka Mbəlom. Tsətsahum na, ta məgay naha amboh, mâ dzəna kurom ada gumay naha sisə dərma.

⁷ Yawa! Ka gum andza niye na, Mbəlom ma vəlakumeye mändze zay mă dərev kurom hay. Zay niye ma vəlakumeye na, a ze wu nakə ndo hay tə sər aye. Neŋgeye na, ma tsəpiye dərev kurom ta mədza gər kurom hay hărwi ada wuray kwa tsekweŋ mâ gakum bay. Hărwi năkurom na, mandza eye mă hălaj i Yesu Kəriste.

⁸ Malamar ga hay, wu nakə a zəkaw na ndəvakumeye naha mətsike aye na, anaŋ: Dzalum na, ka wu neheye ŋgwalak aye hay, nakə ndo hay ta dəslay gər aye, wu neheye dedək eye, a wu neheye ka rəhakway ha gər aye, a wu neheye maraw me andaya mə dəma bay aye, a wu neheye tsədaŋŋa aye, a wu neheye a yatay a gər a ndo hay aye ada a wu neheye ta zambadaway aye. Gumatay metsehe na, a wu neheye anaŋ aye.

⁹ Gum məsler na, tə wu neheye na tətikakum aye, wu neheye ka təmum aye, wu neheye ka tsənum mə bazlam ga na tsikakum aye, ada wu neheye kə ŋgatumay tə dərə kurom neŋ na ge aye. Ka pumay bəzay na, Mbəlom nakə ma vəlakweye məndze zay aye na, ma ndziye tə nəkurom.

Pol a gatay sisəe a Filipi hay hərwi madzəne nakə tə sləray naha aye

¹⁰ Na gay sisəe a Bəy Maduweŋ kway Yesu Kəriste ada dərev ga kə ŋgwasa haladzay hərwi ka dzalumaw fagaya sa. Həbe kurre na, ka dzalum fagaya ŋgway. Ane tuk na, ka hutum həlay eye madzəne ga ada kə ndza haladzay nakə ka dzənum ga bay aye.

¹¹ Na tsik andza niye na, hərwi nakə wu andaya fagaya bay aye na, bay. Hərwi kwa tadə wu andaya, kwa andaya bay na, na tətik məndze tə məŋgwese eye.

¹² Na sər məndze ma mətawak, na sər məndze mə wu nakə ndasassa aye. Na sənəka məndze ta məŋgwese eye kwa mə dərətsətseh waray waray. Na sənəka mərəhe ta wu mənday ada na sənəka

məndze tə may. Na sənəka məndze tə wu haladzay ada tə wu tsekweŋ eye.

¹³ Na sliye faya mədəme wu neheye tebiye na, ta gədan̄ i Yesu Kəriste nakə a vəleŋ aye.

¹⁴ Kwa tadə andza niye bəbay na, madzəne nakə ka dzənum ga anəke ahəl nakay anan̄ neŋ mə dəretsətseh aye na, ka gum lele.

¹⁵ Nəkurom ndo i Filipi hay, sərur ha na, ahəl nakə na dazlay mədəkum ha Labara N̄gwalak eye kurre hus ahəl nakə na lətse, na ye abəra ma Masedowan aye na, maa dzəna ga na, nəkurom dəkdək bəna, siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu na, ta vəleŋ wuray bay.

¹⁶ Ahəl nakə neŋ ma wuzlahgəma i Tesalonik aye na, 6a sik haladzay ka slərurmeŋ naha wu nakə andaya fagaya bay aye.

¹⁷ Neŋ faya na pəliye tsəved̄ ada ka vəlurmeŋ wu bay. Na tsik andza niye d̄uh na, dərev kə ŋgwasə hərwi na sər ha Mbəlom ma piye fakuma ŋgama hərwi madzəne nakə ka vəlurmeŋ aye.

¹⁸ Na ŋgatay a wu nakə ka slərurəma ahaya Epafrodit aye. Ka vəlurmeŋew na, haladzay, wuray a kətsen̄ sa bay. Wu neheye ka vəlurmeŋew aye na, lele andza wu kəriye nakə tə fəkaway naha a Mbəlom a ze huŋŋa a yay a gər haladzay aye.

¹⁹ Mbəlom na, məzlaḅ eye, a ləva wu hay tebiye, wuray a kətsay bay. Neŋgeye ma vəlakumeye wu nakə a kətsakumeye tebiye. Ma vəlakumeye na, tə həlay i Yesu Kəriste.

²⁰ Ndo hay t̄a zambad̄ay a Mbəlom Bəba kway ka tor eye. M̄a t̄ara andza niye.

²¹ Tsikumətatay me a ndo məpe mədzal gər hay

ka Yesu tebiye tã mæzele i Yesu Kæriste. Malamar neheye ka tãv ga kanan̄ aye ta tsikakum naha me dærmak.

²² Siye i ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu tebiye ta tsikakum naha me dærmak. Maa tsikakum naha me wene wene eye na, ndo neheye ma bæd̄gay i bæy i Roma aye.

²³ Bæy Maduweñ kway Yesu Kæriste mâ pa fakuma ñgama.

Dzam Wedeye New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec